

educational value. Linguistic personality of the Ukrainian genius and prophet Taras Shevchenko is a definitive factor for the patriotic education of the Ukrainian youth.

Key words: Taras Shevchenko, education, patriotism, linguistic personality, language ability, language consciousness, communicative competence, speech competence.

УДК 821.161.2-1.09

Галина Маишталер

ЛІНГВОСТИЛІСТИКА ТВОРЕННЯ СЕМАНТИКИ ОБРАЗНОЇ ПАЛІТРИ ПИСЬМЕННИКАМИ РІДНОГО КРАЮ (Т. МЕЛЬНИЧУК, Д. РИХТИЦЬКА)

У статті акцентовано увагу на лінгвостилістичних аспектах творення семантики образної палітри письменниками рідного краю. Автор стверджує, що в концептосферу митців Т. Мельничука та Д. Рихтицької входять константи, на ґрунті яких вибудовуються домінанта-символи. Досліджується художня семантика образів сонця, вогню, дзвону, роси в їхньому поетичному світі. Сконцентрована енергія слова розкривається в авторських афоризмах, які акумулюють філософічність, інтелектуальність, впливають на емоції, естетичні смаки й волю людини.

Ключові слова: домінанта-символ, семантична паралель, образно-лексичні трансформації, вогонь, естетика слова, дзвін, роса, мегаобраз, афористика.

Постановка наукової проблеми та її значення. Естетичний смак до художньо досконалого вислову, вміння прочитати мовні знаки культури виховується практикою лінгвостилістичного аналізу художніх текстів.

Лексико-семантична структура образної палітри у творчості письменників рідного краю – Тараса Мельничука та Дарії Рихтицької – неповторна й багатовекторна. Творчість цих митців глибоко розкриває світові феномен української душі.

Тарас Мельничук – голос сумління у просторі розхитаних і розмитих понять честі і правди, радість і біль, звитяга і мука рідної землі. Його мистецький доробок – щедрий і багатогранний: збірки «Несімо любов планеті», «Чага», «Із-за ґрат», «Строфи Голгофи» (дві

останні опубліковані за рубежем). За збірку «Князь роси» (1992 р.) він удостоєний Державної премії України ім. Т. Г. Шевченка. Творчість Тараса Мельничука – це вічне джерело синівської любові до матері – України.

Наше століття подарувало рідній землі величаву жіночу постать митця, яка успадкувала найкращі риси своїх попередниць: патріотизм, щедрість, доброту, розум. Це Дарія Мельникович-Рихтицька. Громадянка США, член спілки письменників України. Розкрилля своєї душі подарувала для нас, читачів, у збірках: «Шовкова косиця», «Крижаний цвіт поезії», «Кольори вітру», «Жага справжнього», «Магія вогню».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Варто відзначити, що семантичні поля, комплекси, паралелі, мікрообрази у поетичному світі вищезгаданих поетів входять до макрообразу України у системі лексичних засобів поетичної мови.

Так, домінантою-символом у творчості Тараса Мельничука є слово-поняття «сонце». Відомо, що воно – символ Всевидящого божества, вищої космічної сили, центру буття та інтуїтивного знання, осяяння, слави, величі, правосуддя, Матері Світу, Бога-отця [20]. На думку мовознавця В. Кононенка, «концептуальне сприймання сонця як основи світобудови передана поетом через систему метафоричних перевтілень, що у своїй сукупності утворюють мініпарадигму поняттєвих констант» [10, с. 166].

У розумінні поета Тараса Мельничука слово «сонце» увібрало в себе додаткові смисли, конотативні нашарування: *«Я маю сонце /красиве і молоде. / Я маю сонце / тепле, як Батьківщина. / Моє сонце світить / Трьом мільярдам людей»* [7, с. 53].

Отож, сонце для поета – це живодайні криниці рідної землі, євшан-зілля у серці, безсмертне, вічне, нетлінне. Тому й надають митцю сили, наснаги проміння сонця. Адже вони – це духовне джерело поетичності: *«Я той, хто будить сонце, / Щоб струмінь промінця / Наповнював віконця / І всіх людей серця»* [8, с. 33].

Привертає увагу розгорнута метафора сонця в поетичних рядках: *«Сто червоних громадільниць / Із артілі сонця / (а самі у жовтих запасах, / А самі в червоних постолах)»* [7, с. 205].

Своєрідним надобразом, епіцентром-домінантою, образом-концептом, образом-кодом виступає Україна в поезії «Не снись мені, кривавий сон...»: *«Не снись мені, кривавий сон, / Не сніться рани й*

руїни, – / Мені не треба десять сонць – / Живу тобою, Україно» [8, с. 35].

У концептосферу митців Т. Мельничука та Д. Рихтицької входять константи, на ґрунті яких вибудовується низка позначень, що репрезентують узагальнене поняття. Заглиблюючись у поетичні тексти, можна простежити послідовне відтворення набору найменувань, кожне з яких вносить нові штрихи в характеристику мовомислення поетів.

У поетичній збірці Д. Рихтицької «Магія вогню» знаходимо символічну структуру образу вогню. Він зберігає в інтерпретації поетеси своє традиційно-міфологічне забарвлення і разом із тим наповнюється новим змістом, відображає індивідуально-авторське сприйняття цього архетипу, позначаючи одну з чотирьох основних стихій, відомих стародавньому світу. У «Словнику символів культури України» за редакцією В. Коцура вогонь трактується так: «символ духовної енергії, перетворення і переродження, руйнівної і водночас народжуваної сили, кохання, багатства, щастя» [13, с. 55].

Використовуючи у своїй поезії символіку вогню, Д. Рихтицька розкриває перед нами життєствердну позицію людини, яка має осмислювати, аналізувати своє життя й діяти, творити задля щасливої долі рідної землі: «*Нас лише гріє / Вогонь – / Від самоспалення / Безділля – / Надія, / Що знову Україна / Воскресне / В Україні»* [12, с. 107].

Цікавих образно-лексичних трансформацій зазнає символічна паралель «вогонь – молоде українське покоління». І доки цей вогонь горить – народ існує, і старше покоління передає мудрість юним. У філософському плині часу «калиновий вогонь» – нетлінний, як і вічна краса людських стосунків: «*Молодим / Важче – / Закохуюсь / Все більше / У їх калиновий / Вогонь»* [12, с. 48].

Художню семантику образу вогню в поетичному світі Д. Рихтицької формує лексема «ватра». Оптимістичне вістря поеми підносить незгасне палання ватри Віри та Любові назустріч безсмертю всупереч розходженню перехресних стежок життя. Вогонь тут репрезентує іскриста ватра. Саме до неї, згідно з гуцульським міфопоетичним поглядом, гостять душі померлих. Тому ватра – це вогник пам'яті, жар любові, вогнище надій у серцях.

Як символ духовного єднання, як оберіг українського менталітету, національної гордості й соборності виступає образ

вогню в таких поетичних рядках: *«Не відходім / Від ватри... / Щоб вогонь / Не погас / У попелищах / Свар / І розбрату»* [12, с. 103].

Символіка вогню може бути по-різному трактована: інструмент очищення, Божий суд, порив, охоронець, дух боротьби, гаряча суперечка.

Поривом мистецького таланту виступає вогонь у поезії «Марія Заньковецька». Творча здібність і творча доля – саме ця комбінація визначає її як загадку магії таланту. Її жагу мистецтва, вогонь серця розкрила Дарія Рихтицька у рядках: *«Віддала полум'я своєї душі за право українського слова»* [12, с. 51].

Позитивною емоційно-експресивною забарвленістю насичена семантична паралель «вогонь – танець – танго». Відомо, що танго – старовинний аргентинський танець, котрий став популярним у всьому світі. Для нього характерний вишуканий і витончений стиль виконання з віртуозними рухами, фігурами, лініями, де чіткі акорди і кроки відповідають ритмічним спалахам вогню. Чарівність танго – в експресивності, полум'яності. *«Танго – танець – перенесений полум'ям мелодійності в далеку Аргентину»* [12, с. 109].

Статусу ключового образу набуває узагальнено-символічне наповнення стихії вогню в поезії «Добувай із серця полум'я». Вогонь символізує життєву мрію, естетичні ідеали, морально-етичні вартості. Ці поетичні рядки можна вважати життєвим кредо поетеси: *«Добувай / З серця / Полум'я / І перетоплюй / У реальність / Життя...»* [12, с. 253].

Семантичні зрушення естетики слова «вогонь» – «полум'я» зримо присутні й у поетичній мові Тараса Мельничука: *«Полум'яніти – і не згоріти. / Стократ зродити – і розцвісти»* [7, с. 96].

У цих поетичних рядках – пошуки до самовдосконалення людини і високий дух. Як стрижневий елемент образу чуттєвого сприйняття символ полум'я концентрується в одвічній проблемі людини знайти своє життєве кредо, не заблукати манівцями, збагнути свій мікрокосм у велетенській істині буття.

Активна життєствердна позиція, філософська заглибленість зрілої людини, яка вміє все оцінити й збагнути з погляду найвищої християнської любові – все це сфокусовано в семантиці поетичної метафори: *Хай іскри кожен з тої скелі креше, / На котрій він – кресало, а не дим* [7, с. 98].

Метафоризований простір душі, що переповнюється мотивами любові до рідної землі, втілений у поетичній творчості Тараса

Мельничука в символічній формі дзвону. Загальновідомо, що церковний дзвін є символом духовності, безкінечною першоосною звучання Всесвіту. Несподіваний, емоційно сфокусований цей мікрообраз розкривається в поезії «Дзвін». У творі наскрізно присутній світлий трагізм, що будить, піднімає, окрилює. Ліричний герой сам перевтілюється в дзвін («Я дзвін / у дзвона обличчя моє / серце дзвона байдюю б'є» [8, с. 193]).

На найтонших регістрах серця створюються метафори, що базуються на семантиці дієслів фізичної дії: «всесвіт поранив ноги», «замкнули бога», «гримлять по моїх порогах», «ординські колеса».

Душа поета дзвоном розридалася на півсвіту. Незнищенність і вічне джерело синівської любові до України втілені в поетичних рядках: «...не убити мій вітер / й мене із планети не стерти / ми будемо вічно, вкраїно / лиш треба іти нам» [8, с. 193].

Воістину, з великого страждання і незмірного болю народилася поезія, в якій живе дух Істини. Т. Мельничук знав, що дорога в Україну важка і терниста. Але віра створила в ньому громадянську мужність, додавала сили для самопожертви, допомагала нести свій хрест. Тому дзвін у поезії Тараса Мельничука як голос сумління, як своєрідний камертон життя тримав на високості дух його нескореної особистості.

Як гомін краси, як високі регістри гармонії, звучать неповторною мелодією дзвони в поезії Д. Рихтицької і викликають дивосвіт асоціацій, інтерпретацій та індивідуальне, цілісне їх сприйняття. Досліджуючи безпосередньо дзвін як символ, звертаємось до словника Дж. Тресіддера. Автор трактує цей символ як божественний голос у багатьох релігіях, зокрема в Китаї він є голосом космічної гармонії, означає повагу, покірність. Ніжні дзвіночки символізували щастя. Дзвін навіть шанували як талісман, що знищував зло. А в узагальненому сенсі він символізував плин часу.

Слухові й зорові враження митця сприяють відтворенню схвильованої атмосфери експресії, насиченої дзвоніннями. Зокрема, в поезії «Танго» (збірка «Магія вогню»), Дарія Рихтицька неповторно передає емоційний струм між двома партнерами на паркеті й ототожнює його з імпульсивною мелодією дзвонів: «...гра емоцій без слів – / Полум'яна / Пристрасть / Дзвонами / Дзвенить...» [12, с. 113]. Як бачимо, навмисний повтор тут актуалізований як емоційними, так і смисловими чинниками.

Загалом, щоб передати атмосферу, Д. Рихтицька звертається до мозаїки символів. На думку Г. Ключека, відтворити життя в усій його цілісності – це виразити художнім словом його розмаїття [21]. Це ми і спостерігаємо у творчості авторки. Розглянемо твір «Тужливо дзвіниця дзвонить...»: *«Тужливо / Дзвіниця / Дзвонить – / Дзвонар / Подзвінно / Вдаряє у дзвін – / І дзенькають / Дзень-дзень / Розсипані дзеркальця...»* [12, с. 80]

У свідомості одразу зринає атмосфера смутку, туги. «Духовно дзвіниця може символізувати і гору, з якої Господь благословив Євангеліє, і щоглу корабля, де знаходиться спостерігач, котрий попереджає про небезпеку, і вершину земної історії людства, на якій прозвучить архангельська труба, яка сповістить про Христа прийдешнього і початок вічного життя» [19, с. 247]. Первородна ідея дзвіниці – це злет у височінь, повна зреченість від земного життя. Проте у художньому просторі Д. Рихтицької дзвіниця є радше свідком буття, буття трагічного, невідворотного, непідвладного людині. Журба ритмічно дзвенить у неспинному часі. А вже в наступних рядках з'являється надобраз – зоря – як представник неба. У ній сконцентрована вища духовна енергія, яка є зародком надії, на противагу дзвіниці – образу земному, символу зболеної і вистражданої душі людства. З приходом зорі, тобто вищої небесної сили, починає панувати спокій, зароджується надія: *«Зоря / Іскриться – / Подзвіння / Затихає – / І земний біль / Щезає»* [12, с. 80].

Звуковий образ дзвоніння набуває багатоаспектного значення. На перший погляд, складається враження, що він є символом дня, коли на перший план виходять всі проблеми й турботи, а з приходом зорі, тобто ночі, зникає земний біль, символом якого є дзвін. Проте варто більше заглибитись у цей образ. У словнику символів зазначено, що похитування дзвоника (дзвоніння) знаменує собою крайнощі добра і зла, смерті й безсмертя, дня і ночі. Форма дзвону уособлює небесне склепіння, а мелодія – ніжні звуки раю. Тож саме такі грані дзвону шліфує в поезії Д. Рихтицька, щоб відкрити істину: наше буття – сповнене тривоги і надії, і треба прислухатись, бо про це нам шепоче навіть мелодія дзвонів.

Авторка утверджує перебіг кінця й нового початку в безперервній круговерті вічності, бо «проростає і кільчиться зернятком чорнозем надій», і у наступних рядках уже бачимо дзвін у космічному, небесному і навіть увіковіченому значенні: *«А зірка / Душу / Зрошує / Спокоєм – / Безсмертним / Звуком / Дзвонарів...»* [12, с. 80]

Дзвони в поезії Д. Рихтицької передають настрої і філософське розуміння плину часу, що є особливим обрамленням поезії. Та чи свідомо Дарія Рихтицька послуговувалася такими прийомами, які можна виявити й дослідити? Відповідь на запитання дає нам дослідник Г. Клочек: «Щоб відповісти, необхідно виходити до проблеми художнього таланту та інтуїції» [21]. Варто зазначити, що дивосвіт поезій Д. Рихтицької – це не просто втілення художнього таланту й уміння, а радше його синтез разом із шостим чуттям. Відкриваємо найвищі духовні реєстри поезії і заглиблюємося в її прихований зміст: «*Тужливо дзвіниця дзвонить*» – це щира молитва поетеси за мільйони людських доль, й у цьому її найвища символічна суть. Недаремно Едвард Вільям стверджує, що архітектура храму символізує молитву в камені, іконописання – молитву у фарбах, а дзвін – молитву у звуці.

А отже, поетичний простір митців Дарії Рихтицької і Тараса Мельничука наповнений багатою символікою, традиційною і несподіваною, з усталеним значенням і новими глибокими відтінками.

Так, смислотворчим центром у широкому діапазоні мікрообразів у поетичному світі Т. Мельничука виступає символ буття – камінь. За словником символів (за редакцією А. Багнюка), камінь означає міць і гармонійне примирення із самим собою, символ єдності й сили, непорушності, водночас жорстокості, суму, душевного болю і відчаю. Т. Мельничук як поет гір сприймає камінь і як прикмету рідної землі, і як освячений традицією біблійний образ – символ того, що давить, утілення туги, смутку. Безвихідь, безнадія, жорстокість життя втілені в поетичних рядках: «*Камінь на душі. Камінь... / А я кажу, що ще тяжчий / Чекає мене. / А я кажу, що каміння / Поети носили віками – / Каміння з вогнем*» [7, с. 164-165]. Отож поет пророче обирає свою долю – тяжку і правдиву – долю митця.

Безпосередність і гострота світосприймання, вміння художньо відтворити тони, барви життя, багатство людських дум і переживань – все це притаманне поезії Т. Мельничука «Я все ж таки відчув...». Ліричний герой веде напружений діалог із природою, шукає відповіді на одвічні запитання. І природа щиро дає поради: Черемош сказав: «*Я ранюсь об каміння, / Та не шукаю барвінкового русла...*» / *Ялиця ж:* «*Я тримаю землю ту корінням, / На котрій сонця доросла...*» [7, с. 98]. Тому усвідомлено й самоствердно звучать слова: «*Прости й навчи: не стати каменем – / Навчи на камені рости!*» [7, с. 98].

У цих словах – згусток енергії поетичного відчуття свого коріння й призначення на землі.

Широкий полісемантичний діапазон розкривається також у лексемі-символі «роса». У поетичній уяві народу – творця мови – роса завжди асоціювалася із святістю, чистотою помислів, вісником світанку, благодаті, здоров'я, сльози, дитинства, тому називали її пестливо, не інакше як *«росинка»*, *«росиця»*, *«росичка»*, *«росонька»*.

Для Тараса Мельничука роса – це щось правдиве й чисте, що міниться і виграє барвами землі й у людських серцях. У поезії *«Роси пахнуть фіалками»* розкривається в усій повноті земна краса, недосяжна й загадкова, бо владарює цією гармонією сяйво роси. Прикметною ознакою цього вірша є новаторське вживання назви із семантикою кольору для створення емоційно-оцінних метафоричних означень (*«фіолетові роси і білі, і (од зорі) червоні»*).

Благодатний стан душі людини від росяного сяйва відображено в градації слів: *«сяють роси і це так розумно – радісно – райдужно»*. Автор поетизує свій улюблений образ, відтворюючи такий ланцюг асоціацій: *«Сяють роси – / і сміються щасливо / Парижі, / Нью-Йорки, / Рими, / і мій Косів»* [8, с. 39].

Принадність і проникливість символу роси постають перед читачем у поезії *«Сидить дощик у гаї...»*. У поетичному діалозі роса переростає в мегаобраз рідної землі. Бентежно до щему звучать зворушливі слова: *«яке тобі росо дати серце / щоб не розірвалося / а дай мені серце / зелене, як калина / а дай мені серце / солодке, як Україна»* [8, с. 130].

Справді, таємниця землі – це риторичний еквівалент лірики митця Тараса Мельничука – воістину справжнього Князя Роси. Спалахи сконцентрованої енергії слова розкриваються в авторських афоризмах митців – Т. Мельничука та Д. Рихтицької. В них – поєднання філософської думки з конкретно-чуттєвими наочними поняттями-образами. Відомо, що мистецтво творення афоризму полягає в тому, щоб гармонійно поєднувати протилежності. Саме тому афористика однаково дотична до логіки й філософії, публіцистики й ораторського мистецтва.

Серед перлин синтезу думок і почуттів вирізняє такі афоризми поетки Дарії Рихтицької: *свічка любові на вітру ніколи не гасне; прозирати у майбутнє чи минуле – це відблиск духу Господа; душа шукає саму себе; любов можна відчутти за гранями серця; бог голубом тиші благословляє; добувай із серця полум'я і перетоплюй у*

реальність життя; краще запалити свічку, чим нарікати на темряву; будь-яке щастя короткочасне; муза буває тоді щедрою, коли життя важке; людина без книжки – це так само, як тіло без душі; маяк життя – Україна.

Філігранна точність, вишукана художня реальність, що виникає внаслідок точно обраних слів та в їх стрункій семантичній будові, сконденсовані і в крилатому слові Тараса Мельничука: *чим раб нижчий – тим імперія вища; якщо в пісні немає неба, то немає неба і в серці поета; доки буде Людина, буде пісня й калина. Буде віра в життя; людині дано лиш одну батьківщину, серце одно; нескореному слову скорюсь; будьмо ніжні з птицями, деревами і – з людьми; зрубають – пусти нове коріння, щоб і не знали, коли ти встиг.*

Висновки. Отже, художнє слово митців рідного краю – Т. Мельничука і Д. Рихтицької – спонукає читача зупинитись у круговерті життя й подумати про незмінне й вічне, бо в їхній поезії поєднується загальнолюдський простір із національним.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Багнюк А. Символи українства: художньо-інформаційний довідник / А. Багнюк. – Тернопіль : Навчальна книга. – Богдан, 2010. – 512 с.
2. Зелененька І. Образ-символ землі як психоісторичний код: на матеріалі творів Івана Карпенка-Карого і Тараса Мельничука / І. Зелененька // Українська література в загальноосвітній школі. – 2012. – № 10. – С. 33-35.
3. Керлот Х. Словарь символов. 1000 статей о важнейших понятиях религии, литературы, архитектуры, истории / Перевод с английского Ф. С. Капицы, Т. Н. Колядич / Хуан Эдуардо Керлот. – М. : ЗАО. Центрполиграф, 2007. – 525 с.
4. Кіндратюк Б. Дзвони та дзвоніння у творах українських письменників / Богдан Кіндратюк. – Івано-Франківськ : Вид. Прикарпатського нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2011. – 56 с.
5. Кут С. Метафора «дзвін» у поетичному просторі Т. Мельничука / С. Кут // Вісник Прикарпатського університету (філологія). – 2003. – № 8. – С. 78-82.
6. Лосев А. Логика символа / А. Лосев // А. Лосев Філософія. Мифологія. Культура. – М. : Политиздат, 1991. – С. 247-264.
7. Мельничук Т. Твори : в 3 т. / Т. Мельничук. – Коломия : Вік, 2003. – Т. 1. – 246 с.
8. Мельничук Т. Твори : в 3 т. / Т. Мельничук. – Коломия : Вік, 2003. – Т. 2. – 247 с.
9. Мельничук Т. Твори : в 3 т. / Т. Мельничук. – Коломия : Вік, 2006. – Т. 3. – Кн. 1. – 496 с.
10. Мовно-естетична палітра Т. Мельничука / В. Кононенко // Кононенко В. Текст і смисл : монографія – К. : Івано-Франківськ, 2012. – С. 164-178.

11. Погребенник В. Влада жіночої вишуканості / В. Погребенник // Д. Мельникович-Рихтицька. Магія вогню. – Дітройт, 2000. – С. 1-22.
12. Рихтицька Д. Магія вогню : поезії / Д. Рихтицька. – Дітройт, 2000. – 270 с.
13. Словник символів культури України / за ред. В. П. Коцура, І. О. Потапенка, М. К. Дмитренка, В. В. Куйбіди : 3-тє вид. – К. : Міленіум, 2005. – 352 с.
14. Трач Н. Філософське осмислення сенсу життя в поезії Т. Мельничука / Н. Трач // Перевал. – 1999. – № 2. – С.165-179.
15. Тресиддер Дж. Словарь символов / перевод с английского С. Палько / Дж. Тресиддер. – М. : ФАИР – ПРЕСС, 1999. – 448 с.
16. Українські символи / за ред. М. К. Дмитренка. – К. : Редакція часопису «Народознавство», 1994. – 140 с.
17. Франко І. Із секретів поетичної творчості / І. Франко // Франко І. Зібрання творів : у 50 т. – К. : Наук. думка, 1981. – Т. 31. – С. 45-119.
18. Фролова К. Специфіка аналізу лірики / К. Фролова // Фролова К. Аналіз художнього твору : посібник для вчителів. – К. : Рад. школа, 1975. – С. 142-159.
19. Чушенко Іоланта-Анна. Феноменологія дзвону / І.-А. Чушенко. – Львів : Край, 2007. – 272 с.
20. do.gendocs.ru/docs/index-21050/htm1.
21. www.anvsu.org.ua/index.files/Articles/Klochek4.htm.

Машталер Галина. Лингвостилистика создания семантики образной палитры писателями родного края (Т. Мельничук, Д. Рихтицька). В статье акцентируется внимание на лингвостилистических аспектах создания семантики образной палитры писателями родного края. Автор утверждает, что в концептосферу мастеров Т. Мельничука и Д. Рыхтицькой входят константы, на основе которых выстраиваются доминанты-символы. Исследуется художественная семантика образов солнца, огня, звона, росы в их поэтическом мире. Сконцентрированная энергия слова раскрывается в авторских афоризмах, которые аккумулируют философичность, интеллектуальность, влияют на эмоции, эстетические вкусы и волю человека.

Ключевые слова: доминанта-символ, семантическая параллель, образно-лексические трансформации, огонь, эстетика слова, звон, роса, мегаобраз, афористика.

Mashtaler Galyna. Linguostylistic Peculiarities Used for the Creation of Semantic Imaginative Palette of the Native Writers (T. Melnychuk, D. Rykhtytska). In this article attention is focused on the creation of semantic aspects of linguostylistic imaginative palette of the native writers. The author claims that concept sphere of creators T. Melnychuk and D. Rykhtytska involves constants, on the basis of which the dominant symbols are built. The art semantics of the images of the sun, fire, bell, dew in their poetic world is being analysed. Concentrating power is

revealed in the words of the author's aphorisms that accumulate philosophy, intellectuality, affecting the emotions, aesthetic tastes and the will of a human being.

Key words: dominant symbol, the semantic parallel, image-lexical transformation, fire, aesthetics words, bell, dew, mega image, aphoristica.

УДК 811.161.2'37:82-343

Олеся Місінкевич

ПОЕТИЧНІ ФУНКЦІЇ ОНІМІВ СВІТОВОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МІФОЛОГІЇ У ТВОРАХ НЕОКЛАСИКІВ

Статтю присвячено власним чоловічим іменам світової та української міфології, функціонування яких у поетичних творах неокласиків є необхідною умовою для повного розкриття змісту та окремих аспектів тексту. Вибір власного імені для позначення певної особи є важливим, оскільки саме цей процес дає змогу найкраще визначити всі аспекти позначуваного онімом слова.

Ключові слова: неокласичний текст, поетична онімія, архетипна свідомість, міфонім, антропонім.

Постановка наукової проблеми та її значення. Онімна лексика в художньому тексті виконує не лише номінативну чи ідентифікувальну функції, а й здебільшого характеризувальну та оцінну. Завдання таких антропонімів – ще до знайомства з героєм спрямувати читацьке сприйняття в певному руслі. Специфіка власних імен ґрунтується на специфіці компонентів, що входять до його складу.

Ім'я як одна із семантично насичених одиниць поетичного мовлення вносить у художній текст елемент пізнання, осмислення, орієнтації на енциклопедизм. Значення імені, особливо асоціативне, ніколи не визначене повністю, воно звернене до читача, його власних можливостей тлумачення, його образної уяви, а також до його інтелекту. Вплітаючись у єдину художню тканину твору, власні імена вносять додаткові відомості, часто недоступні при першому прочитанні твору. Вони змушують читача простежити особливості розгортання авторської думки, заглибитись у семантичне наповнення імені.